

Stephen Brawer: Naturlovens betydning i disse usikre og turbulente tider

Af Stephen Brawer, formand for Belt and Road Institute i Sverige

W.E.Talk på chinanews.com

Her er linket til artiklen.

Ikke korrekturlæst

14. november 2025 – På det kinesisk-europæiske seminar om menneskerettigheder i 2025, afholdt i Madrid, Spanien, under temaet »Menneskerettigheder i den digitale intelligens' æra«, holdt jeg en tale, hvor jeg understregede behovet for at overvinde magtbaseret geopolitik og bekræfte menneskehedens guddommelige godhed og kreative natur. For at genoprette menneskehedens værdighed og etablere et nyt grundlag for internationale relationer mellem nationer og folk er det nødvendigt at løfte dialogen over de praktiske politiske forhandlinger og hen til en dialog, hvor menneskets tankekraft, i relation til universets ordnende principper, står i centrum. Dette er uden tvivl en stor historisk udfordring, men i betragtning af at menneskehedens fremtid står på spil, er det en nødvendig og uundgåelig udfordring.

Er »jungleloven« uundgåelig i realpolitik?

Det mest almindelige argument imod at definere internationale relationer på et så højt niveau som »naturloven«, herunder menneskets godhed i kraft af dets unikke kreative tankekraft, er en direkte afvisning baseret på Aristoteles' og Hobbes' tankegang, der sidestiller mennesker med dyr. Denne

»junglelov«-mentalitet tager udgangspunkt i antagelsen om, at mennesker ikke er gode, men derimod egoistiske og selvoptagede af natur. Derfor bliver det nødvendigt, hævdes det, at lade de stærkeste påtvinge deres magt for at opretholde orden og undgå kaos. Endnu vigtigere er det, at både Aristoteles og Hobbes benægter menneskets iboende kreative og unikke tankekraft og i stedet fastholder, at menneskelig viden er begrænset til det empirisk sanselige.

Denne nedværdigende opfattelse af mennesket er kernen i geopolitikken. De magtbalanceteorier, der historisk blev fremført af Metternich og Castlereagh, og i moderne tid af Henry Kissinger, hævder, at stabilitet i internationale relationer kun kan opretholdes gennem påberåbelse og udøvelse af overlegen magt. Imperial magt bestemmer, hvad politik skal være, og dermed reduceres retfærdighed og moral til den stærkestes vilje. Ifølge denne tankegang har moral og retfærdighed ingen plads i politik.

Den endeløse kamp om rå magt og egeninteresse eliminerer enhver mulighed for internationale relationer baseret på »menneskehedens fælles mål«. »Realpolitik« bliver grundlaget for diplomati og forhandlinger, og pragmatisme erstatter sandhed. Faktisk mødes enhver henvisning til sandhed som politisk kriterium med anklager om »fanatisme« eller »autoritarisme«. Når verdens befolkning er vidne til den igangværende debat om told, handelsbalancer, finanspolitik og valutaspørgsmål, er det naturligvis nyttigt at forhandle og opretholde diplomatiske relationer frem for at ty til våbenmagt, konflikter, regimeskift eller andre former for brutal magt. Problemet med pragmatisme er imidlertid, at den opgiver sandhedens og retfærdighedens kriterier – endda videnskabeligt gyldige principper for økonomisk politik – som uopnåelige idealer uden relevans for løsning af internationale politiske spørgsmål.

»De vises velgørenhed« i naturloven

Hvad er så dette kriterium, der går på tværs af alle civilisationer? Det underminerer ikke mangfoldigheden, men fremhæver de universelle egenskaber, der kendetegner alle mennesker og alle civilisationer, uanset oprindelse.

For at løse dette paradoks i internationale relationer på fredelig vis og undgå konflikter og krig er det nødvendigt at forstå og fremhæve princippet om »naturloven«. Naturloven er et europæisk renæssancebegreb, mest tydeligt defineret af det universelle geni Gottfried Wilhelm Leibniz. Hans politiske tænkning stod i direkte modsætning til Hobbes' »jungleloven«. I en række essays udvikler Leibniz et retfærdighedsbegreb baseret på »de vises næstekærlighed«. Det er forbundet med et spirituelt og filosofisk begreb om menneskeheden, der fungerer i det, han kalder en »forudbestemt harmoni«, hvor menneskehedens kreative tænkning virker sammen med universets harmoniske orden.

Dette er naturloven – alternativet til »jungleloven«. Det er klart, at multipolaritet er langt at foretrække frem for en unipolær verden præget af imperialisme og dominans. Men multipolaritet, med respekt for mangfoldigheden af kulturer og nationer, må styres af evige principper, som er afgørende for en vellykket global udvikling. Naturloven er et sådant princip. Den er ikke tilfældig eller vilkårlig, men skrevet i universets udfoldende virkelighed og i menneskets relation til denne virkelighed. Historien er kompleks, men ikke uden orden og forståelighed.

Lighederne mellem Leibniz og Confucius

Leibniz' europæiske renæssancetænkning var påfaldende lig den kinesiske tænkning hos Confucius og den endnu ældre *Yi Ching* (Forandringernes bog), som udtrykker harmonien mellem menneskets tænkning og naturens orden. Leibniz skrev i slutningen af sit liv dokumentet »Om kinesernes naturlige

teologi«. Netop sådanne berøringsflader mellem europæisk renæssancetænkning og kinesisk kultur udgør fundamentet for at bygge bro mellem europæiske og asiatiske civilisationer i dag.

Hans skrifter om Kina, især »Afhandlingen om kinesernes naturlige teologi«, udgør stadig det bedste fundament for en dybere og mere meningsfuld bro mellem europæisk og kinesisk tankegang. På grund af sin filosofiske indstilling var han i stand til at se de ligheder, der kan forene mennesker frem for at adskille dem. Hans indsigt i lov og virkelighedens natur gav ham en unik evne til at se, hvordan civilisationer med forskellige sprog kunne forenes i skabelsens guddommelige orden og menneskehedens rolle heri. Han kaldte dette »de vises næstekærlighed« – i dag forstået som kærlighed til menneskeheden. Denne naturretslige idé er af langt højere orden end almindelig lov eller bilæggelse af tvister og handler om at definere menneskehedens fælles interesser gennem positive, fredsfremmende principper.

Vejen til forståelse og venskab i internationale relationer

At udvide denne forståelse af menneskets natur til en bredere social kontekst af civilisationer og nationer er en enorm udfordring. I øjeblikket er verden dybt splittet. Dette fører til en farlig »kold krig«-lignende situation eller i værste fald til en ny verdenskrig. På den ene side den unipolære verden, hvor Europa og USA håber at fastholde global dominans baseret på liberal ideologi og fri markedsøkonomi – den gamle verden med kolonialisme, kulturel arrogance og etnisk overlegenhed, drevet af Hobbes' »jungleloven«. Den er ved at bryde sammen, men vestlige ledere klamrer sig stadig til den som »et skib af tåber«. På den anden side opstår nye alliancer som BRIKS og SCO. Sammen med Kinas Bælte og Vej Initiativ, Globale Udviklings Initiativ, Globale Sikkerheds Initiativ, Globale Civilisations Initiativ og senest Globale Governance Initiative former de en ny retning for internationale

relationer – baseret på fred, udvikling og respekt for national suverænitet. Disse to retninger er i deres natur uforenelige.

Dette er den rette ramme for at forstå naturloven. Problemet i dag er, at den europæiske tankegang i vid udstrækning har forladt og endda afvist Leibniz' idéverden og i stedet følger Hobbes' »jungleloven«. For at overvinde de farer, verden står overfor, må vi genindføre Leibniz' tankegang. Heri ligger muligheden for forståelse – og venskab – i internationale relationer. I denne sammenhæng kan ideen om naturlov få nyt liv og lede verden mod »et fællesskab for en fælles fremtid for menneskeheden«. Global Governance Initiative kan bidrage til at skabe frugtbar dialog og dybere forståelse mellem kulturer.

Menneskeheden står i dag ikke blot over for udfordringen med at undgå krig og konflikt, men i endnu højere grad over for behovet for at forstå den højere orden, hvori virkeligheden udfolder sig – den kausalitet, der former begivenhedernes forløb. Det er ikke blot mekaniske tilfældigheder, der skaber fremtiden. Det vil kræve hårdt arbejde og dyb refleksion at omdefinere menneskelige relationer i dette lys. Men det er vejen til ægte lykke, succes og friheden til endelig at undslippe geopolitisk og pragmatisk slaveri.

Stephen Brawers profil:

Stephen Brawer er formand for Belt and Road Institute i Sverige og Distinguished Research Fellow ved Guangdong Institute for International Strategies.

Redaktør: Xue Lingqiao

Gottfried Wilhelm von Leibniz

Credit: Av Andreas Scheits.

Lisens: Falt i det fri (Public domain)